

3. De vragenlijst

Gezien de boven besproken taaltoestand, moest worden uitgegaan van een vragenlijst in Friese versie.

De Nederlandse vragenlijst werd, na overleg met de zegslieden, slechts gebruikt in De Blesse (F 44), Grijskerk (B 42), Hindelopen (F 2), Scherpenzeel (F 53), op het eiland Terschelling en in Zoutkamp (B 17).

VRAGENLIJST

Voor Noord-Nederland aangepaste versie

Friese versie

1. Als de kippen een sperwer zien,
zijn ze bang.	1. As de hinnen in wikel (sparwer)
sjogge, binne se bang.
2. Mijn vriend is de bloemen gaan
gieten.	2. Myn freon (maet) jowt de blom-
men wetter.
3. Tegenwoordig spinnen ze alleen
nog maar met machines.	3. Se spinne langer allinne (allin-
nich) noch mar mei masinen
(masines).
4. Spitten is lastig werk.	4. Hakjen is dreech wurk.
5. Op dat schip kregen ze beschim-
meld brood.	5. Op dat skip krigen se biskimmele
(skimmelige) bôle.
6. De timmerman heeft een splinter
in zijn vinger.	6. De timmerman hat in splinter
yn 'e finger.
7. De schipper likte zijn lippen af.	7. De skipper slikke him om 'e
mûle (om 'e lippen).
8. In die fabriek is niets te zien.	8. Yn dat fabryk is neat to sjen.
9. Kom (jij) hier (mijn) kindje,
(kom).	9. Hjir pop! Kom, pop!
Kom hjir ris, leave, kom dan!
Kom (dou) hjir mar, myn bern!
10. (Baas), tap ons vier glazen bier;
glaasjes; pint (inhoudsmaat);
pintjes.	10. Baes, taepje ús fjouwer (glês)
bier.
gleskes - romers - healmingel.
11. Breng ons twee kilo kriecken;
kriekjes.	11. Bring ús twa kilo kersen.
12. Ze hebben met hun vijven drie
liter wijn uitgedronken.	12. Se hawwe mei har fiven trije
mingel(en) (liter) wyn opdron-
ken.
13. Hij dreigde naar mij met een
knuppel.	13. Hy drige my mei in kneppel.
Hy woe my slaen mei in kneppel.
14. Ik heb zijn knie gezien.	14. Ik ha(w) syn knibbel sjoen.
15. Vastenavond wordt niet veel
meer gevierd.	15. Sinteklaezjen wurdt net folle
mear oan dien.
16. Ik ben blij dat ik met hen niet
meegegaan ben.	16. Ik bin bliid, dat ik net mei harren
gien bin.
17. Ik heb (ik) het niet gedaan, hoor,
vriend.	17. Ik ha(w) it net dien, hear heite!

18. Wie heeft het gedaan? Degene die daar aankomt.
19. Spin, spinneweb(ben), ragebol.
20. Pet, muts — bang, benauwd, vervaard — weide, meers — paddestoel — heg — (kik)vors, puit — vlinder, kapel, pepel.
21. Die kerel maakte de hele wereld aan het vechten.
22. Ik zal je kraaltjes geven.
23. Engeland laat veel oude schepen slopen.
24. Hij heeft ooit eens een beet gekregen.
25. Geef mij twee brede stenen — breder — de breedste.
26. Dat standbeeld staat daar niet meer.
27. Die man heeft een leven als een grote heer.
28. Lucifer is niet in de hemel gebleven.
29. De schoolkinderen zijn met den meester naar (de) zee geweest.
30. Ik kan toch niet komen eer ik gereed ben !
31. De beesten drinken graag lijnzaadmeel (drank).
32. Hij kan niet gaan werken, hij heeft keelpijn.
33. Steek eens een steel in dien bezem.
34. Neen, met de kegels wordt er niet meer gespeeld.
35. Hela ! Ik heb al twee keren naar je geroepen.
36. Die peer is niet rijp : daar zit nog een witte pit in.
37. Ze zijn weg naar 't veld.
38. Ze heeft hem eerst zijn geld helpen opmaken.
39. Hij zal het nooit ver brengen.
18. Hwa hat it dien? (Deselde) dy't dêr oankomt.
19. Spin, spinreach, reagebol.
20. Pet, mûtse (klots) — bang, binaud — greide (miede), miedlân, finne — poddestoel — hage — kikkert, fro(a)sk — flinter.
21. Dy keardel brocht de hele wrâld oan 't fjochtsjen.
22. Dû krijst in string kraeltsjes fan my.
23. Ingelân lit gâns âlde skippen slope.
24. Hy hat ris in kear in byt fan in houn hawn (krige(n)).
25. Jow my twa brede stiennen — breder — de breedste.
26. Dat stânbyld stiet dêr net mear.
27. Dy man hat in libben as (in prins).
28. De duvel (Lucifer) is net yn 'e himel bleaun.
29. De skoal(le)bern ha(wwe) mei master nei sé ta west.
30. Ik kin doch(s) net komme ear't ik ré (klear) bin !
31. De bargaen, kij (1) meije graech lynmoal yn it drinken.
32. Hy kin net nei syn wurk, hy hat pine (pyn) yn 'e keel.
33. Set ris in stôk yn dy biezem.
34. Né, kegeljen wurdt net mear oan dien (... , dat is út 'e tiid).
35. Hui dû ! Ik ha(w) al twa kear oan dy roppen.
36. Dy par is net ryp : de pitten binne noch wyt.
37. Se binne nei it lân (ta).
Se binne it fjild yn.
38. Se hat him earst holpen om syn jild op to meitsjen (it jild der troch to bringen).
39. Hy sil it nea (noait) net fier bringe.

(1) De varkens, koeien.

40. Ze is de helft van haar melk kwijt.
41. De man moet zijn vrouw beschermen.
42. In de Schelde zwemmen is gevaarlijk.
43. Hij heeft veel praats omdat hij sterk is.
44. Wij (lieden) moeten daar de helft van hebben, en jullie de andere helft.
45. Help eens dat bed optillen.
46. Onze metselaar is zo vet als... (door de zegslieden aan te vullen).
47. Ze springen om het verst voor een weddenschap.
48. De boomkweker zal den boom enten.
49. Doe eerst het venster eens toe.
50. 't Begint te kleppen voor de vroegmis — de hoogmis — het lof (de vespers).
51. Bedsprei — kikkerrit — verspreiden — uitspreiden — verbreiden — uitbreiden — bereiden — Meestal ook : mest (open)spreiden of (open)breiden — een boterham breiden (smeren, boteren).
52. Die vrouw heeft heur haar laten afknippen.
53. Zijn vader heeft hem zes jaar (lang) naar school laten gaan.
54. Ik heb (het) hem afgeraden om zo laat langs het water te gaan.
55. Vale vaarzen ziet men niet veel in deze streek.
56. Aarden potten zijn niet veel waard.
57. De ovenpaal staat bij den oven — den haard.
58. In Maart is het nog te koud om te kaatsen.
59. Die kaars geeft een helder licht, niet waar?
60. Hij trok het paard aan zijn staart.
40. Se is de helt(e) fan de molke kwyt.
41. De man moat foar syn frou opkomme.
42. Yn 'e Sneeker Meer swimme is noedlik.
43. Hy hat in bulte praetsjes omdat er (sa) sterk is.
44. Wy(lju) moatte dêr de helt(e) fan ha(wwe), en jimme de oare helt(e).
45. Help ris om dat bêd op to tillen.
46. Us timmerman is sa fet as modder (as in slak) — mitseler.
47. Se hawwe wedde hwa't it fierste springe koe.
48. De beamkweker (túnman) sil de beam intsje.
49. Doch earst it rût (finster) ris ticht.
50. De klok bigjint to lieden foar de preek.
51. Sprei, kikkert(s)dril, spriede, (dongstruije, skytbûtse, bôle smarre).
52. Dy frou (dat minske) hat it hier (ek) ôfknippe litten.
53. Syn heit hat him seis jier lang nei skoalle gean litten.
54. Ik ha(w) it him ôfret om sa let noch by it wetter lâns (to gean).
55. Feale (mûskleurige) hokkelingen sjocht men hjir net folle.
56. Stiennen potten binne neat wurdich. Keulse potten.
57. Oven — haerd — hurdsté — de tange stiet yn 'e hoeke.
58. Yn Maert is it noch to kâld om to keatsen.
59. Dy ke(a)rs jowt in helder ljocht, nou (hen, wier)?
60. Hy loek it hynder oan 'e sturt.

61. Toen (of : in dien tijd) kwamen jullie hier ieder jaar naar de kermis.
62. De pater zei dat Ons Heer volmaakt is.
63. Je zag me wel maar je zei niks tegen me.
64. De zwaluwen zullen weldra terugkomen.
65. Ga je vandaag niet kaarten?
66. Eten zij ook graag kaas?
67. Zijn motor is kapot — hij ligt (of : zit)... (= hij kan wegens defekt of omdat hij weggezakt is, niet verder).
68. Het is een warme dag geweest en 't is een zachte avond.
69. Dat jongetje loopt op blote voeten.
70. Daar is een barst in die kan.
71. Ik wou dat de post een brief bracht.
72. Ik heb pijn aan mijn hart.
73. Ik kan met geen dwarse mensen omgaan.
74. Na schafttijd spannen we 't paard voor de nieuwe kar.
75. Ik heb een beetje koorts, van vóór den middag al.
76. De zoon van den koning is ook soldaat geweest.
77. Weet je geen wagenmaker wonen? — een boog.
78. Die rozen hebben lange doornen.
79. Ik geloof er geen woord van.
80. 't Kindje was dood voor dat ze 't konden dopen.
81. Zijn oren en zijn ogen lopen.
82. Haar dochtertje is met een mandje naar 't bos gegaan om braambeziën te plukken.
83. Daar is een sport van die ladder.
84. Hij zette zijn strot open (schreeuwde hard).
61. Doe (— tiids) kamen jimme hjir elk jier (alle jierren) mei de merke ('t feest).
62. Dûmny (Pastoar) sei dat God (de Heare) folmakke is.
63. Dou seachst my wol; mar dou hast neat (gjin stom wurd) tsjin my sein.
64. De sweltsjes komme ynkoart (mei koarten) wer.
65. Silst hjoed net to damjen?
66. Meije sy ek graech tsiis?
67. Syn motor is stikken.
68. It hat in waerme dei west en it is in mylde (sachte) joun.
69. Dat jonkje rint op bleate fuotten.
70. Der sit in barst yn dy kanne.
71. Ik woe (wol) dat de post in brief brocht.
72. Ik ha(w) pine oan 't hart.
73. Sokke dwarsbongelders kin ik net mei omgean.
74. Nei kofjedrinken slagge wy it hynder foar de nije karre.
75. Ik bin hwat koartsich, sûnt fan 'e moarn al.
76. De soan fan 'e koaning hat ek soldaet west.
77. Witst gjin weinmakker (to) wenjen? In bôge.
78. Dy roazen ha(wwe) lange toarnen (stikels).
79. Ik leau der gjin wurd fan.
80. It berntsje wie al dea ear 't it doopt wurde koe.
81. Syn earen rinne en syn eagen trienje.
82. Har dochterke (famke) is mei in kuorke nei de bosk ta gien om toarnbeijen to sykjen (to toarnbeisykjen).
83. Der mist in trime út dy ljedder.
84. Hy sette in keel op fan jehuisa, fan geweld.

85. De mensen zochten niets anders dan geld en rijkdom.	85. It wie de minsken om oars neat to rêdden as (om) jild.
86. Hun mond is droog van den dorst.	86. De mûle is har droech fan 'e toarst.
87. Die weg loopt krom; het is (een) om (weg) daar langs.	87. Dy wei rint mei in bocht; it is in ein om dat lâns.
88. Ik kocht voor den kleine een trommeltje.	88. Ik ha in tromme meinommen foar de lyts(e) jonge.
89. De (geiten)bok is gestorven door een korst in te slikken (hij is gestikt in een korst).	89. De bok is smoard yn in bôlekoarste.
90. Zijn liedje was kort maar (toch) goed.	90. Syn lietsje wie net lang mar wol moai.
91. In de schaduw is het het best (van al).	91. Yn it skaed is it noch it bêste.
92. Een schutter moet goed kunnen mikken.	92. In skutter moat tûk mikke kinne.
93. Zoek eens naar mijn hoed.	93. Sjoch ris ast' myn hoed ek fine kinst.
94. Ik weet niet waar ik hem moet gaan zoeken.	94. Ik wit net hwer 't ik him sykje moat.
95. Een koele kelder is goed voor 't bier.	95. In koele kelder is bêst foar it bier.
96. Ik moest ossenbloed drinken om aan te sterken.	96. Ik moast oksebloed drinke om oan to sterkjen.
97. Ik moet eerst het (vee)voeder in den stal kruien.	97. Ik sil earst de kûle yn 't bûthús helje.
98. Mijn broer was moe.	98. Myn broer wie wurch.
99. De melkboer maakt een grote ronde.	99. De molksutelder hat in greate krite.
100. Die karnemelk is dun en zuur; stuur hem er mee terug.	100. Dy sûpe is tin en sûr; stjûr him der mei werom.
101. Wij zouden dien put kunnen vullen in een uur.	101. Wy soene dy put yn in ûre folsmite kinne.
102. Er valt niets op hem te zeggen — secuur (a. gezegd van een persoon? b. van een werk?)	102. Der falt neat op him to sizzen.
103. Hij komt nooit een minuut te laat.	103. Hy komt nea (noait (net)) in menút to let.
104. In Italië zijn er bergen die vuur spuwen — ook in andere bet. : spuwen, spouwen.	104. Yn Itaelje binne bergen dy't fjûr sp(u)ije. Sp(u)ije, flybje, flypkje.
105. Durf je daar op te duwen?	105. Doarstou dêr op triuwe (to triuwen)?
106. Te Boom hebben ze een stuk van de brug gevaren.	106. To... ha(wwe) se in stik út 'e brêge fearn (jage).

107. Je moet ons veulen eens komen bekijken.
108. Hij is van Leuven gekomen met een goede beurs geld.
109. Die deur is van beukenhout gemaakt.
110. Een getrouwde vrouw moet kunnen naaien.
111. Ik heb hier gras gezaaid, maar 't was geen goed zaad.
112. De brouwer zegt dat het nog te duur is om te bouwen.
113. Bakken — ik bak — jij bakt — hij bakt — bakt hij? — wij bakken — ik bakte — jij bakte — hij bakte — wij bakten — wij hebben gebakken.
114. Bieden — ik bied — jij biedt — hij biedt — wij bieden — bieden wij? — ik bood — ik heb geboden — boden zij ook?
115. 't Is een klein(tje) maar 't is een fijn(tje).
116. Je kunt hier eieren krijgen op de markt.
117. Hij heeft gezegd dat hij aan mij zal denken.
118. Het dienstmeisje zei dat hij gelijk had.
119. Er waren vijf prijzen.
120. Onder dien eik liggen veel eikels.
121. 't Water zal dadelijk gaan koken; 't kookt al.
122. 't Hooi is nog groen; 't is nog maar pas gemaaid.
123. Mayonnaise maken ze met den dooier van een ei.
124. Dat boompje zal daar moeilijk kunnen groeien.
125. De pastoor heeft goede wijn.
126. Ons oud huis is afgebrand.
127. De melk spat (spiet, spuit) uit den uier van de koe.
107. Dou moastst ris komme om ús fôlle to (bi)sjen.
108. Hy is fan... kommen (kaem, komd) mei in grouwe beurs (ponge) mei jild.
109. Dy doar is fan boekenhout makke.
110. In troude frou (troud wiif) moat naeije kinne.
111. Ik ha(w) hjir gers siedde, mar it wie gjin goed sie(d).
112. De brouwer seit, it is noch to djûr om to bouwen.
113. Bakke — ik bak — dou bakst, jo bakke — hy bakt — bakt hy? bakt er? — wy bakke — ik bakte — dou bakste, jo bakten — hy bakte — wy bakten — wy ha(wwe) bakt.
114. Biede — ik bied — dou biedst, jo biede — hy biedt — wy biede — biede wy? — ik bea — ik ha(w) bean — beaën sy ek?
115. 't Is in lytsen (ien), mar hy is goed.
116. Dou kinst hjir aeijen krije op 'e merk.
117. Hy hat sei(n) hy soe oan my tinke.
118. De faem sei dat er gelyk hie.
119. Der wienen fiif prizen.
120. Under dy iik (ikebeam, ekenbeam) leit it fol ikels.
121. It wetter sit tsjin it siedden oan. It siedt al.
122. It hea is noch grien, 't is noch mar krekt meand (wurden).
123. Mayonnaise wurdt makke mei in aei, mei it geel fan in aei; djerre.
124. Dat beamke sil dêr net bêst tiere kinne.
125. Pastoar (dûmny) hat goede wyn.
126. Us âld hûs is ôfbaernd.
127. De molke spuitet de kou út it jaer.

128. De koster luidt voor de kruisen. 129. De bomen (berries) van den kruiwagen buigen door onder 't gewicht. 130. De twee Duitsers kwamen naar buiten. 131. Ze hebben hem bont en blauw geslagen. 132. De saus is wat dun — flauw. 133. De sneeuw ligt dik. 134. Het is een eeuwigheid (=zeer lang) geleden dat ik je gezien heb. 135. Nieuwpoort wordt nu een geheel nieuwe stad. 136. Doen — ik doe het — jij doet het — hij doet het — wij doen het — jullie doet (doen) het — zij doen het — ik deed het — jij deed het — hij deed het — wij deden het — jullie deed (deden) het — zij deden het — deed ik dat? — deed hij het maar — deden zij het maar! 137. Dopen — doopjurk — doopvont — de soldaten. 138. Dorsen — hij dorst — hij dorste — hij heeft gedorst. 139. Binden — ik bind — jij bindt — hij bindt — wij binden — jullie bindt (binden) — zij binden — bindt hij? — bond hij? — ik heb gebonden. 140. Locale benamingen voor landmaten. 141. Locale waternamen.	128. De koster liedt de klok. In krús ; krusen. 129. De earmen fan de kroade bûge troch ûnder it gewicht. 130. De twa Dúts(k)ers kamen nei bûten (kamen bûtendoar). 131. Se hawwe him bont en blau slein. 132. De sjeu is hwat tin — flutterich. 133. Der leit in pak snie. 134. It is in ivichheit lyn dat ik dy sjoen ha(w). 135. ... wurdt nou alhelendal in nije stêd. 136. Dwaen — ik doch it — dou dochst it, jo dogge it — hy docht it — wy dogge it — jimme dogge it — sy dogge it — ik die it — dou diest it, jo dienen it — hy die it — wy dienen it — jimme dienen it — sy dienen it — die ik dat? — die er it mar — dienen sy it mar. 137. Dope — doopjurk — doopfont — de soldaten. 138. Terskje — hy tersket — hy terske — hy hat terske — hy tursk — hy hat tursken. 139. Bine — ik byn — dou bynst, jo bine — hy bynt — wy bine — jimme bine — sy bine — bynt er? — boun er? — ik ha(w) boun. 140. Lân mjitten : pounsmiet (pounsmjitten) — moargen — roede — bunder — mêd. 141. Lokale wetternammen.

Andere vragen en inlichtingen :

1. De naam van de plaats, in haar eigen dialect.
2. De naam van de inwoners, in hun eigen dialect.
3. De bijnaam van de inwoners (enkel zoals hij nog in de volksmond

Oare fragen en ynljochtingen :

1. De namme fan it plak yn it eigen dialect.
2. De namme fan de ynwenners yn it eigen dialect.
3. De by- of spotnamme fan de ynwenners.

leeft; „bijnaam” in verruimde betekenis, met inbegrip van spotrijmpjes e. dgl.).

4. Aantal inwoners... (datum en cijfers van laatste volkstelling).

5. Taaltoestand : Welke zijn de voornaamste wijken? Vertoont het dialect locale verschillen? Wordt er Frans gesproken? Wordt het beschaafd Nederlands gesproken? — Met deze vraag wordt niet bedoeld of er personen zijn die Frans of beschaafd Nederlands kunnen spreken, maar of er zijn die het werkelijk doen, in hun familiekring en in hun dagelijks omgang.

De voornaamste bezigheden van de bevolking ; hierbij wordt vooral gelet op de verhouding landbouwers en werklieden ; eventueel op de locale nijverheid en op het aantal mensen die dagelijks elders hun werk hebben ; van de klassieke kern van notabelen en ambachtslieden, die men in elk dorp vindt, wordt niet gewaagd.

6. De zegslieden : Voornaam, familienaam, leeftijd, geboorteplaats, beroep. Heeft zegsman hier steeds verbleven? Waar werden Vader en Moeder (in de teksten V. en M.) geboren? Wat spreekt zegsman het meest?

4. Tal ynwenners.

5. Taeltastân : Hwat binne de foarnaemste buorrens? Hat it dialekt ek forskillen? Wurdt der Nederlânsk sprutsen? Yn 'e gewoane omgong, yn 'e húshâlding?

It wurk fan de ynwenners? Binne der ek lju dy 't bûten it doarp, b.g. yn'e stêd, wurk ha en der alle dagen hinnegean?

6. De sprekkers : Foarnamme, fan, âlderdom, berteplak, birop. Ha jo hjir altiten wenne? Hwer waerden heit en mem berne? Prate jo meast Frysk?

Natuurlijk bleven er na het vertalen nog moeilijkheden te overwinnen. Er is nu eenmaal ook verschil in aard en cultuur. Enkele voorbeelden :

Het Ndl. woord „vriend” (zin 2) is in zijn betekenis veel ruimer dan het Friese „freon”. De zegslieden kozen dan ook vaak ter vervanging het woord „maet” of „kammeraet”. Een Fries noemt niet gauw iemand z'n „freon”.

Imperatieve zinnen als zin 11, 93, enz. werden vaak omschreven met „Wolle jo” of anders werd ter verzachting het woord „even” ingelast.

Vijf man samen drie flessen wijn te laten „opdrinken” (zin 12) geldt hier voor te bar ; vandaar dikwijls de vormen „opsûpt” of „opsopen” voor „opgedronken”.

De pint (zin 10) en de ovenpaal (zin 57) wedijverden met Lucifer (zin 28) in onbekendheid. Ze kwamen geen van drieën voor.

Vaak moest een kruis (zin 128) nader worden omschreven met „op het graf”; de kruiswegstatiën worden in de volkstaal niet gebruikt.

De pastoor (zinnen 62 en 125) moest er ook nog al eens genoeg mee nemen, dat hij werd vervangen door de dominé.

Wij lieten de mensen hier „zwemmen in het Sneeker Meer” (zin 42) in plaats van „in de Schelde” en verwezen „Nieuwpoort” (zin 135) naar de Vaderlandse geschiedenis.

Met opzet gaven we in de Friese zin 42 steeds de Nederlandse schoolterm „het Sneeker Meer”. Dit om te zien waar de invloed van de school sterker was dan de Friese vorm „de Snitser Mar”.

De krieken (zin 11) werden vervangen door de bekende kersen. Daar de sperwer (zin 1) niet overal bekend is, hebben wij die dikwijls de plaats doen ruimen voor de wikel, een valk.

Vastenavond (zin 15) is in het tegenwoordige Friesland onbekend, van daar de wijziging. Ook kaarten (zin 65) is niet algemeen, zodat wij besloten naar dammen te vragen.

4. De opgenomen plaatsen

Onder meer werden alle plaatsen boven de 2000 inwoners opgenomen.

Verder houde men er rekening mee, dat de Friese dorpen veelal klein zijn, terwijl de gemeenten groter zijn dan elders in Nederland. Wonseradeel met zijn 30 dorpen is wel de grootste van de 44 gemeenten.

In de gebieden van dialectovergang werden de mazen van het opnamenet kleiner gehouden dan bv. op de vrij homogene klei van Westergo.

5. De zegslieden

Als zegslieden werden twee of meer dialectsprekers aangezocht, die in de plaats van opneming geboren waren (een enkele maal moesten wij noodgedwongen deze eis laten vallen) en er steeds of nagenoeg steeds gewoond hadden. Bij de opneming gaf een aantal van drie dialectsprekers altijd een aangenaam vlot gesprek. Daarom werd dit aantal zoveel doenlijk nagestreefd.

Meestal waren bij de opneming zowel leden van het mannelijk als van het vrouwelijk geslacht onder de zegslieden aanwezig.

We vroegen steeds naar in elk geval één zegsman van middelbare leeftijd. Bij een groot aantal van de opnemingen was er ook een jongere (17-20 jaar) aanwezig; vaak leverde dit een groot aantal varianten op voor de tekst. Het aardigst was het natuurlijk, als men deze varianten bij de leden van één en hetzelfde gezin kon constateren.

Na enkele opnemingen was het verschil tussen de taal van de ouderen en die van de jongeren geen verrassing meer voor de opnemer; voor de sprekers was het telkens opnieuw een reden tot verwondering.

6. De wijze van opnemen

Meestal begrepen de dialectsprekers de bedoeling van het werk gauw en was de inhoud van de voorgezegde zinnen hun spoedig duidelijk. Er kon